

Vaše značka MZDR 53717/2017-4/OZS
Sp. zn. 2618/2016/VOP/MLU
Č. j. KVOP-24497/2018
Datum 5. června 2018

Vážený pan
Mgr. et Mgr. Adam Vojtěch
ministr
Ministerstvo zdravotnictví
Palackého náměstí 4
128 01 Praha 2

Vážený pane ministře,

obracím se na Vás ve věci šetření případu z listopadu 2015, kdy na psychiatrické klinice zemřel člověk v průběhu zásahu policie s použitím donucovacího prostředku TASER X26 (dále také „taser“); policie byla přivolána zdravotnickým personálem na pomoc při zvládnutí nebezpečného chování pacienta v atace nemoci. Taser představuje prostředek rizikových možností nezamýšleného nebezpečného, a někdy dokonce smrtícího účinku, kdy riziko záleží na kontextu použití a zranitelnosti na straně osoby. Na rozdíl od orgánů činných v trestním řízení¹ jsem krom posouzení samotného zásahu provedla i systémové zhodnocení tragické události, a to z pohledu používání elektrického donucovacího prostředku policií a ochrany osob trpících duševní poruchou. Přitom jsem zjistila několik nedostatků, a protože dotčené Policejní prezidium a Ministerstvo zdravotnictví samy nezjednaly nápravu, v závěrečném stanovisku (viz příloha) jsem jim navrhla provést konkrétní opatření.

Tři opatření k nápravě směřující vůči Ministerstvu zdravotnictví mají za cíl posílit ochranu osob trpících duševní poruchou před vyhnutelným násilím a poškozením zdraví a zajistit také bezpečí zdravotnickým pracovníkům při zvládnutí problémového chování pacientů:

- zajistit policejnímu prezidiu odbornou podporu při přípravě vzdělávacího programu pro policisty;
- zjišťovat a analyzovat případy, kdy: a) policie zasahuje na vyžádání personálu psychiatrických oddělení (nemocnic), b) dojde ke zranění nebo usmrcení člověka v (časové) souvislosti s použitím omezovacího prostředku; výsledky průběžně promítat do metodického vedení a vzdělávání;
- vypracovat, ve spolupráci s policejním prezidiem, postup pro situace, kdy pro zvládnutí agresivního pacienta zdravotníci volají na pomoc policii a kdy policie působí na půdě zdravotnického zařízení, s cílem zajistit jejich koordinaci a postup založený na principu co nejmenšího omezení a minimalizace použití síly.

Tyto návrhy jsem v říjnu loňského roku adresovala Vašemu předchůdci, který na ně reagoval dopisem ze dne 16. listopadu 2017 sdělením natolik obecným, že je nemohu považovat za dostatečné (ve smyslu § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv²).

1 Případ byl řešen v trestním řízení pro podezření ze spáchání přečinu usmrcení z nedbalosti. V průběhu roku 2017 jsem vstoupila do řízení o ústavní stížnosti v této věci (zn. IV. ÚS 4150/16) a poskytla Ústavnímu soudu svou zprávu jako expertní pohled. Definitivním výsledkem trestního řízení je odložení věci podle § 159a odst. 1 trestního řádu, neboť nebylo shledáno naplnění znaků skutkové podstaty tohoto přečinu ani jiného trestného činu.

2 Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

V tomto smyslu budu také o výsledku šetření vhodným způsobem informovat veřejnost, jak to zákon předpokládá v § 23 odst. 2. Vám zasílám tuto informaci spolu se závěrečným stanoviskem z října loňského roku s vírou, že je ministerstvo budoucnu skutečně využije při realizaci svého poslání podle zákona³ i jakožto zřizovatel všech tzv. velkých psychiatrických nemocnic v České republice. Neočekávám, že by se podařilo všechny moje návrhy realizovat ze dne na den, ale představují směr, kterým se v současné době ubírá chápání povinností státu při ochraně života zadržených osob před důsledky nehod při použití síly.⁴ Základním poselstvím tohoto případu je, že v České republice je zapotřebí věnovat zvýšenou pozornost ochraně osob trpících duševní poruchou, a to i skrze vzdělávání dotčených profesionálů a metodickou činnost pro koordinování postupů policistů a personálu nemocnic, jak to předpokládá Doporučení Rec(2004)10 Výboru ministrů ve věci ochrany lidských práv a důstojnosti osob s duševní poruchou.⁵

S pozdravem

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Příloha

Závěrečné stanovisko ze dne 12. října 2017

3 Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

4 Srov. rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Tekin a Arslan proti Belgii ze dne 5. září 2017, č. 37795/13, § 84, a rozhodnutí ve věci Boukrourou proti Francii ze dne 16. listopadu 2017, č. 30059/15, § 87.

5 Srov. čl. 8 a 32.